

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2002 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian

SSN Stanisław Dąbrowski

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie z powództwa T. T.
przeciwko K. Spółdzielni Mieszkaniowej w I.
o ustalenie,
po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym
w dniu 19 kwietnia 2002 r.,
przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jana Szewczyka
zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w B.
postanowieniem z dnia 21 lutego 2002 r.,

„Czy zmiana powództwa polegająca na wystąpieniu z nowym
roszczeniem zamiast pierwotnego powoduje, że sąd orzeka tylko
o nowym roszczeniu, nie wydając odrębnego orzeczenia co do
pierwotnego żądania, czy też przyjmując, że nastąpiło jednoczesne

cofnięcie pozwu, podejmuje w zakresie dawnego roszczenia działania przewidziane w art. 203 k.p.c.?”

odmawia podjęcia uchwały.

Uzasadnienie

Powód domagał się ustalenia, że jego wkład mieszkaniowy w pozwanej spółdzielni „przedstawia nominalną wartość 7000 zł”. W uzasadnieniu pozwu podał, że dnia 15 czerwca 1977 r. zakład pracy jego ojca przekazał na konto pozwanej kwotę 23.000 zł, która wówczas odpowiadała pełnemu wkładowi na mieszkanie spółdzielcze lokatorskie typu M-2. Spółdzielnia, po zdenominowaniu tej kwoty, dnia 14 października 1996 r. przekazała na książeczkę mieszkaniową powoda 5 zł. T. T., przyjmując, że przekazana pozwanej kwota odpowiadała w 1977 r. pięciu średnim wynagrodzeniom w gospodarce uspołecznionej, wniósł o ustalenie, że jej aktualna wartość wynosi 7.000 zł.

Po zamknięciu rozprawy przed Sądem Rejonowym w I., a przed wydaniem wyroku pełnomocnik powoda w piśmie procesowym z dnia 23 czerwca 1999 r. „zgłosił modyfikację powództwa” i wniósł „o stwierdzenie, że pozwana Spółdzielnia jest zobowiązana do przydzielenia powodowi pierwszego wolnego lokalu kategorii M-2, jaki wystąpi w jej zasobach a ponadto do zaliczenia na poczet wkładu mieszkaniowego zwaloryzowanej kwoty wpłaconej na rzecz powoda w 1977 r.”.

Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 7 listopada 2000 r. oddalił powództwo, uznając, że waloryzacja na podstawie art. 358¹ § 3 k.c. jest niedopuszczalna, ponieważ świadczenie Spółdzielni ma charakter niepieniężny. Ponadto w uzasadnieniu stwierdził, że: „Na marginesie dodać należy, iż pismo pełnomocnika powoda z dnia 23 czerwca 1999 r., w którym pełnomocnik zgłosił modyfikację

powództwa wpłynęło do Sądu Rejonowego w I. dnia 24 października 2000 r. już po zamknięciu rozprawy, a więc nie mogło wywołać żadnych skutków”.

W apelacji od tego wyroku pełnomocnik powoda wniósł „o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie powództwa (przy czym wartość zwaloryzowanej kwoty winna być wyliczona na dzień orzekania)”. W uzasadnieniu apelacji stwierdził zaś, że: „Zupełnie innym aspektem wzajemnych stosunków stron jest zobowiązanie do przydziału mieszkania. Zmodyfikowane żądanie dotyczące tego ostatniego nie było przez Sąd, jak wynika z uzasadnienia, w ogóle rozpatrywane i wobec tego jego analiza wykracza poza zakres niniejszej apelacji. Żądanie takie mogłoby być rozpatrywane w odrębnym postępowaniu”.

Sąd Okręgowy w B., rozpoznając apelację powoda przedstawił – na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. – przytoczone na wstępie zagadnienie prawne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje apelację w granicach zaskarżenia, które określa zakres zaskarżenia oznaczony wiążąco w apelacji (por. art. 368 § 1 pkt 1 k.p.c.). Działalność sądu odwoławczego jest więc uzależniona od woli skarżącego, chyba że zachodzą wyjątki od tej zasady, które mogą mieć charakter przedmiotowy (np. art. 378 § 1 zd. 2 k.p.c.) lub podmiotowy (art. 378 § 2 k.p.c.) ale i one – co jednoznacznie przesądziła nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego z dnia 24 maja 2000 r. (Dz. U. Nr 48, poz. 554) - muszą się mieścić w granicach zaskarżenia.

Z apelacji, wniesionej w rozpoznawanej sprawie, wynika, że skarżący zagadnienie przedmiotowej zmiany powództwa pozostawił poza granicami zaskarżenia, zaznaczając iż roszczenie, które zamierzał zgłosić zamiast pierwotnego, pozostawia do ewentualnego odrębnego postępowania. Zaskarżenie wyroku Sądu pierwszej instancji skarżący ograniczył natomiast do rozstrzygnięcia oddalającego roszczenie o ustalenie aktualnej wartości wkładu mieszkaniowego i zgłosił odpowiedni do zakresu zaskarżenia wniosek apelacyjny. Ten wniosek, choć wadliwie sformułowany, wskazuje wyraźnie na żądane wydanie wyroku reformatoryjnego, który – zdaniem skarżącego – powinien uwzględniać roszczenie zawarte w pozwie, a nie zgłoszone dopiero w piśmie z dnia 23 czerwca 1999 r.

(złożonym w sądzie dnia 24 października 2000 r.). W tej sytuacji należało przyjąć, że kwestia przedmiotowej zmiany powództwa pozostaje poza granicami zaskarżenia wyroku i nie podlega rozpoznaniu przez sąd odwoławczy. W konsekwencji przedstawione zagadnienie prawne nie kwalifikuje się do rozpoznania. Przedmiotem przedstawionego Sądowi Najwyższemu do rozpoznania zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości może być bowiem tylko taka wątpliwość, na którą odpowiedź jest niezbędna do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie SN z dnia 27 sierpnia 1996 r. III CZP 91/96 OSNC 1997, nr 1, poz. 9; uchwała (7) SN z dnia 30 marca 1999 r., III CZP 62/98, OSNC 1999, nr 10, poz. 166).

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w uchwale (art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 20 września 1984 o Sądzie Najwyższym, jedn. tekst. Dz. U. z 1994 r., Nr 13, poz. 48 ze zm.).